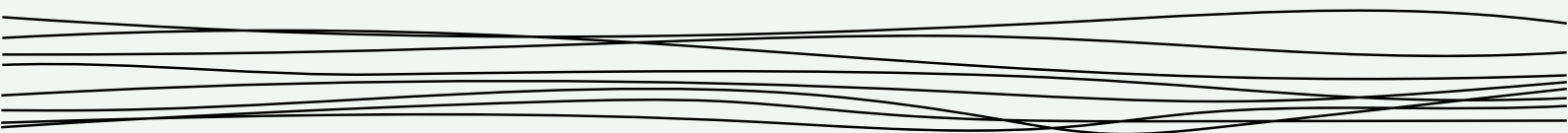

dialogues #1

with Nannet van der Kleijn
and Annemieke Koster
by Marjolein Stormezand

A celebration of art – reflection in time, een project over verbintenis, ambacht, aandacht en tijd

Eens in de tien jaar, rond haar verjaardag, vindt Nannet van der Kleijn, ontwerper, design thinker en hoofd van de modeafdeling van de HKU, het tijd voor een groot project. Eens in de tien jaar is nu. Afgelopen januari zette Van der Kleijn de eerste schets voor wat a celebration of art -reflection in time is geworden; een project dat gaat over vrije interpretatie en persoonlijke rituelen. Maar ook oaver verbintenis, ambacht, aandacht en tijd. Van der Kleijn stuurde 504 personen - vrienden, kunstenaars en makers,- maar ook mensen waar ze ineens een klik mee had op het treinstation - een handgeschreven brief met daarin het verzoek om een linnen A4, gekocht bij Annemieke Koster, oprichter en eigenaar van Textielstad Enschede, 'tot leven te brengen in hun eigen 'taal'. De uitkomst van die briefwisseling, de werken, waren van van 26 november tot 29 november 2020 te zien in de tentoonstellingsruimte van Bradwolff Projects in Amsterdam.

© Rosa van Ederen

Nannet van der Kleijn: 'Mijn hele leven ben ik bezig met intuïtie en autonomie, maar echt vrij werk maken, kan ik maar eens in de zoveel tijd. Dit is zo'n ander gevoel dan toegepast werk

maken, zoals mode bijvoorbeeld. Wanneer ik hiermee ben begonnen? Het idee voor dit project ontstond tijdens de Biënnale van Venetië vorig jaar. Wanneer ik tussen de kunsten loop, gebeurt er iets, dan kan ik uit mijn vaste denken stappen.'

Annemieke Koster: 'Was het niet daarvoor? In de zomer van 2019 toen je in Insel Hombroich verbleef?'

Van der Kleijn en Koster werken niet alleen samen - een logische partnerschap tussen een ontwerper en leidinggevende van een modeafdeling en een eigenaar van een textiel fabriek, maar zijn ook vriendinnen, sparringpartners. Ze voelen elkaar goed aan, blijkt wanneer we plaatsnemen in de ruimte waar de restanten van de nog niet verkochte werken, de dozen en de brieven, opgesteld staan. Ze zijn yin en yang, in allerlei opzichten. Dat vertel ik ze niet. De opbrengst van het gehele project (de bezoeker betaalt voor een werk 150 euro) doneert Van der Kleijn aan Koster. Wat Koster later aan van der Kleijn laat weten is dat zij die donatie weer gebruikt om een fonds op te zetten dat studenten in staat stelt materialen te ontwikkelen in haar fabriek, wat Van der Kleijn ontroert.

Nannet van der Kleijn: 'Oh ja. Het was in de zomer dat ik een enorme behoefte had aan een retraite. Waar voel ik mij nou het gelukkigst, vroeg ik mezelf. Het antwoord is in Insel Hombroich, een moerasmuseum niet ver van Düsseldorf vandaan. In een klooster ben ik daar negen dagen in retraite gegaan.'

Jan Schoon, eigenaar van het gelijknamige communicatie en pr-bureau, loopt de ruimte binnen. Van der Kleijn vraagt hem in een woord

Insel Hombroich te omschrijven. 'Ademen', zegt hij. 'Natuur en kunst vullen elkaar daar heel mooi aan. Door het park lopen en de paviljoens in- en uitlopen is als inademen en uitademen. Constant ademen.'

Nannet van der Kleijn: 'Dus dat heb ik daar gedaan. Tussen de kunsten en het landschap voerde ik gesprekken met mezelf, kwam ik weer op een lijn. Dat was de voorbereiding. In januari dit jaar kwam pas het echte idee voor a celebration of art -reflection in time. Het moest gaan over doorgeven, over de migratie van verhalen. Direct ben ik naar naar Christine van den Bergh - curator van Bradwolff - gegaan. "Jij gaat hier iets doen", merkte ze meteen op. Die dag heb ik de randvoorwaarden voor het project genoteerd. Met de nauwkeurigheid van een architect ben ik de muren gaan meten. 4 meter en 10 centimeter hoog. Die muren niet, daar moest ruimte tussen blijven, daar moest het licht komen en zo kwam ik op 504 staande A4-tjes uit. Daarna belde ik Annemieke op met de vraag of ze 504 A4-tjes linnen voor me had. Ze stelde voor ze te stansen.'

Annemieke Koster: 'Ik heb alleen materiaal gebruikt wat ik nog had. Nannet had niet doorgegeven of ze de A4-tjes staand of liggend wilde ophangen. Om de ketting en de inslag in dezelfde richting te houden, heb ik ze er staand uitgehaald. Dat is zo maf, dat zijn dus toch van die conditioneringen.'

Als kader voor het project kregen 504 mensen een linnen A4. Waarom linnen? We staan in Nederland niet direct bekend om onze linnenproductie.

Nannet van der Kleijn: 'In eerste instantie omdat ik een connectie heb met Annemieke.'

Annemieke Koster: 'Het eerste textiel dat in de Twentse textiel fabrieken werd gemaakt was bombazijn; een mix van katoen en linnen. Alles viel op zijn plek.' Nannet van der Kleijn: 'Een linnen A4 is een vraag om leven. Als ik er over nadenk, zitten er zoveel lagen in het waarom een linnen A4. Met Orson & Bodil [Van der Kleijn was Bodil van het ontwerpersduo toen er nog het &-teken tussen stond red.] hebben

© Rosa van Ederen

we eens een linnen festival in Parijs gewonnen. Voor Orson & Bodil werkte ik voor Mexx. Dat was nog de tijd van de fax. Mijn ontwerpen kwamen zo plat terug. Ik heb daardoor een haat-liefde-verhouding met het formaat. Ik wilde leven toevoegen aan het formaat. Dat schreef ik ook de makers in de brief: "Het linnen krijgt leven door jouw toevoeging." Het is interessant om te zien hoe iedereen daar zijn eigen interpretatie aan geeft. Mensen zonder kunstachtergrond zagen het linnen niet als canvas, maar als een uitnodiging om erop te schrijven.'

Annemieke Koster: 'Je kunt een splitsing maken. Sommige mensen kiezen ervoor om een reflectie van zichzelf weer te geven; een portret, een foto op linnen. Je hebt ook mensen die juist de behoefte voelen het linnen te ontrafelen, om er afstand van te nemen. Die hebben het linnen letterlijk tot weefsel gemaakt.'

Jan Schoon druppelt weer binnen. 'Ik ga even afscheid nemen, dankjewel Nannet. Mag ik je morgen appen voor een quote of ben je dan aan het bijkomen?' Nannet antwoordt dat ze dat nog niet weet.

Wat heerlijk dat je zegt 'ik weet het niet'. We zijn zo geconditioneerd om te denken dat we alles moeten weten. Of om antwoord te geven wanneer ons iets wordt gevraagd.

Nannet van der Kleijn: 'Het grote niet weten... Ik weet het ook echt nog niet. Ik weet wel dat iemand om 10.00 uur iets komt ophalen. Ik denk dat ik dan wakker ben. Ik gun het anderen ook om zo te leven. Daarom is dit project er ook. Wanneer je werk maakt, haal je ruis uit het leven.'

De eerste woorden die in mij opkwamen na het zien van de werken waren verbinding en tijd. Als ik niet beter wist, zou ik denken dat dit project ook gaat over de coronaperiode, waarin contact minder aanwezig is, maar de behoefte eraan juist groter. Waarin het soms lijkt dat de tijd overweldigend is. Dat er zowel een gebrek als een teveel aan is.

Nannet van der Kleijn: 'Het voelt en past bij het moment van nu. Dat gebeurt vaker wanneer ik werk maak, maar ik ben daar niet bewust mee bezig. Lidewij Edelkoort heeft een keer tegen me gezegd dat ik de trends leef. Ik vind het fascinerend dat dit zo is, en voor toegepast werk gebruik ik het ook. Dan vind ik dingen, woordjes bijvoorbeeld, waar weer andere dingen uit voortkomen. Ik forceer het niet, het idee moet organisch groeien.'

Toch lijkt er een grote behoefte te zijn om dit project naast organisch te laten groeien wel te ordenen. Je weet precies wie wat heeft teruggestuurd en aanwie je het werk weer verkocht hebt. De eerste keer bij Bradwolff begon je aan een bijna architectonische tekening. Nannet van der Kleijn: 'Ja, dat is het pragmatische, om het respect te geven.'

Annemieke Koster: 'Alles zit in het hoofd van Nannet, de doos die erbij kwam, de brief, of het ontbreken ervan. Ik heb dit project vanaf de zijlijn meegemaakt en het steeds groter zien worden. Omvangrijker, energieker. Het project heeft veel teweeggebracht, in Nannet maar ook in de omgeving.'

Nannet laat haar Moleskine zien waarin ze de aantallen teruggezonden brieven heeft bijgehouden. 'Het was de bedoeling dat alleen dit schriftje over zou blijven.' Of ze geen moeite heeft om afstand te doen van de werken, is mijn laatste vraag. 'Nee', zegt ze stellig. 'Ook dat hoort erbij, om het weer los te laten. Want uiteindelijk is dat de essentie: dat je iets geeft en iets terugkrijgt. En daarna laat je het gaan.'

© Rosa van Ederen